

Bidrag om erfaring ønskes

FILOSOFISK SUPPLEMENT

//

//]]]]> //]]>

UTLYSNING: [Filosofisk supplement](#) søker tekster til nummer 2/2013 med tema «erfaring». Frist for innsending av tekster, utkast eller ideer er 24. mars.

Neste nummer av Filosofisk supplement tar for seg erfaring. Temaet åpner for et mylder av spørsmål som spenner over epistemologi, sinnfilosofi og vitenskapsteori, men også estetikk, handlingsfilosofi og religionsfilosofi.

Ordet «erfaring» blir brukt på mange måter. Det vanligste er kanskje som betegnelse på sanseerfaring – vår umiddelbare tilgang til verden omkring oss. Enn så velkjent den er i det daglige, har filosofene alltid strevd med å forstå sanseerfaringens natur: Hvilke gjenstander og

egenskaper kan vi ha sanseerfaring om? Og hvordan kan sanseerfaringen gi opphav til og begrunne oppfatninger om verden?

Et nærliggende spørsmål er om det finnes kunnskap som ikke avhenger av sanseerfaring – og om slik kunnskap i så fall avhenger av andre former for erfaring. Kan vi snakke om erfaring av matematiske sannheter? Hva med moralske sannheter – eller filosofiske? En del filosofer diskuterer om filosofi baserer seg på «intuisjon», som noen ganger forstås som en form for «rasjonell erfaring». Mange mennesker hevder å ha religiøse opplevelser: Hva er slike erfaringer, forutsatt at de finnes? Kan vi stole på dem – kan åpenbaring begrunne kunnskap?

Kategorien «erfaring» synes altså å omfatte mer enn bare sanseerfaring. Det finnes også erfaring som kan kalles «sanselig» selv om den ikke er av verden rundt oss: Vi har et bredt spekter av følelsesmessige opplevelser, fra tannpine til eksistensiell angst. Hvilken betydning har slik erfaring? Mer generelt kan vi spørre hvordan vi erfarer vår «indre» verden. Kan vi for eksempel snakke om «erfaring» av våre oppfatninger eller beslutninger? Og har vi – pace Hume – erfaring av oss selv?

Erfaring virker nært knyttet til kunnskap. Men ikke all kunnskap ser ut til å være proposisjonale: Tenk på kunnskapen til en erfaren snekker. Hva er slik «praktisk» erfaring, og hvilken betydning har den for oss? Filosofer som Heidegger og Anscombe har betont slike spørsmål – og at den filosofiske tradisjonen gjerne har oversett dem.

Erfaring har imidlertid ikke bare med kunnskap å gjøre. Syn, berøring, lukt og smak gir informasjon om kaffen i koppen din, men også noe «mer»: Erfaringen har en «opplevd karakter» eller «følelse» – gjerne kalt kvalia. En annen måte erfaringen gir oss noe «mer» på, er i estetisk henseende: Et syn eller en smak kan være behagelig eller ubehagelig. Dette gjelder ikke minst opplevelse av kunst, som er et sentralt tema for estetikken. Hva er det som gjør noen erfaringer estetiske? Må god kunst være «behagelig»? Og hvordan kan kunsterfaringen forandre hvordan vi ellers erfarer verden?

Det er ment å vise fram noen av sidene ved begrepet «erfaring». Det er også mange spørsmål som ikke har vært berørt. Hva skal vi si til skeptikeren som insisterer på muligheten for hallusinasjon? Er idealisme verdt å ta alvorlig i dag? Hva kan filosofien bidra med overfor empirisk psykologi? Men alt dette overlater vi til nettopp deg å finne ut av: Har du en god idé, en ferdig tekst, en skisse du kan arbeide videre med, et tidligere arbeid du vil omarbeide, eller et forslag til intervju eller anmeldelse, ser vi gjerne at du sender inn bidraget ditt til neste nummer av Filosofisk supplement.

Ta kontakt på e-post: redaksjon@filosofisksupplement.no

Frist for innsending av tekster, utkast eller ideer er 24. mars.

Du vil få grundig tilbakemelding fra redaksjonen og hjelp til å arbeide videre med teksten. Vi behandler også tekster som går utenfor tema.

